

Sygn. akt I C 824/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa**

Protokolant: st. sekr. sądowy Monika Żeromska – Poznańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 listopada 2013 r.

sprawy z powództwa H. J.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna
w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki H. J. kwotę 172 500,00 (sto siedemdziesiąt dwa tysiące pięćset) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 listopada 2013 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki H. J. kwotę 40.000,00 (czterdzieści tysięcy) złotych tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi od dnia 29 listopada 2013r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki H. J. kwotę 12 000,00 (dwanaście tysięcy) złotych tytułem zwrotu kosztów pogrzebu;

IV. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

V. nakazuje ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Lublinie kwotę 12 225,00 (dwanaście tysięcy dwieście dwadzieścia pięć) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od których powódka była zwolniona;

VI. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki H. J. kwotę 7 217,00(siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

I C 824/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 listopada 2011roku (data wpływu do Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim) powódka H. J. wniosła o zasądzenie od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. łącznie kwoty 64 500,00zł, w tym kwoty:

- 40 500,00zł tytułem zadośćuczynienia

- 24 000,00zł tytułem odszkodowania z uwagi na znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w wyniku wypadku drogowego z dnia 19 lipca 2010 roku, śmierć poniósł syn powódki – S. J. (1). Sprawcą wypadku był kierowca samochodu marki N. (...)– M. C., który znajdował się pod wpływem środków odurzających. S. J. (1) był bezdzietnym kawalerem, cały swój wolny czas spędzał z matką pomagając jej w bieżących sprawach życia codziennego. Z uwagi na liczne schorzenia powódki, S. J. (1) wykonywał na rzecz powódki wszelkie prace remontowe, woził powódkę do lekarzy, sprzątał, robił zakupy. Sytuacja życiowa powódki po śmierci jej syna uległa znacznemu pogorszeniu, co przejawia się w utracie wsparcia i pomocy w szeregu rozmaitych sytuacjach życiowych. Powódka liczyła na pomoc syna także w przyszłości, na wypadek pogorszenia stanu zdrowia czy nieporadności związanej z wiekiem i chorobą Parkinsona. Zaistniały wypadek wywołał olbrzymi wstrząs w życiu powódki. Oprócz wsparcia finansowego, którego dostarczał jej syn, powódka pozbawiona została codziennej obecności syna, czuje się bezradna i samotna, spadła jej aktywność życiowa, powódka stała się apatyczna i depresyjna, co w połączeniu z pogłębiającymi się schorzeniami wpływa destrukcyjnie na codzienne funkcjonowanie powódki (pozew wraz z uzasadnieniem k. 4 - 15).

W odpowiedzi na pozew pozwane Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego

w związku ze zgłoszeniem przez powódkę roszczeń odszkodowawczych, pozwany uznał, iż kwota stosownego w danej sytuacji zadośćuczynienia na podstawie art. 446§4 k.c. wynosi 15 000,00zł. Pozwany podniósł, iż okoliczności sprawy nie uzasadniają przyznania powódce odszkodowania z tytułu pogorszenia się sytuacji życiowej po śmierci syna. Ponadto pozwany wskazał, iż po uwzględnieniu wszelkich okoliczności zdarzenia ustalone zostało 50% przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody komunikacyjnej z dnia 19 lipca 2010 roku (odpowiedź na pozew k. 76 - 77).

Pismem z dnia 12 września 2012 r. powódka rozszerzyła żądanie pozwu o dodatkową kwotę 48 000,00zł. na którą składa się: 32 000,00zł. tytułem zadośćuczynienia po śmierci syna S. J. (1) i odszkodowania w kwocie 16 000,00zł. z tytułu odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci syna S. J. (1) (pismo k.94 – 95). Postanowieniem z dnia 19 września 2012 roku tut. Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim Wydział I Cywilny stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie (postanowienie k. 99).

Pismem z dnia 1 października 2012r. powódka rozszerzyła żądanie pozwu o dodatkową kwotę 12 011,00zł. z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu(pismo k. 105).

Pismem z dnia 15 stycznia 2013r. pozwany wniósł o oddalenie rozszerzonego powództwa jako nieudowodnione (pismo k. 139 – 140).

Pismem z dnia 21 czerwca 2013r. powódka rozszerzyła żądanie pozwu o dodatkową kwotę 120 000,00zł. tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia przedmiotowego pisma do dnia zapłaty (pismo k.172- 173).

Pismem z dnia 26 czerwca 2013r. pozwany wniósł o oddalenie rozszerzonego powództwa w całości jak również wniósł o oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii (...) w B. dr. n. med. T. D. na okoliczności wskazane przez powoda w piśmie procesowym z dnia 17 czerwca 2013r. (pismo k. 176 – 177).

Na rozprawie w dniu 15 listopada 2013r. pełnomocnik powódki popierał powództwo na kwotę 192 500,00zł. z tytułu zadośćuczynienia, odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 40 000,00zł., z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu 12 000,00zł.(protokół rozprawy k.191v.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. J. (1), urodzony w dniu (...), był synem H. J.. W dniu 19 lipca 2010 roku, w wieku 20 lat zginął w wypadku samochodowym. Powódka nie mogąc poradzić sobie ze stratą jedyne go syna, korzystała i nadal korzysta z pomocy psychologicznej (bezsporne, zaświadczenia k. 33, 40,111,146, , zeznania powódki H. J. k. 192v.).

Powódka H. J. ma 61 lat, jest emerytką, zamieszkuje

w W., utrzymuje się z emerytury w wysokości około 640 00 zł. miesięcznie. Powódka cierpi na nadciśnienie, zwyrodnienie stawów kolanowych, dyskopatię. W 2009 roku przeszła udar mózgu. W 2010r. rozpoznano u niej chorobę Parkinsona, obecnie od dnia 4 października 2012r. ma wszczepiony stymulator do mózgu (zeznania powódki H. J. k. 192v. , karty informacyjne k. 135, 35).

S. J. (1) przed śmiercią zamieszkiwał w W. wraz z matką H. J.. S. J. (1) był kawalerem, nie miał dzieci. Swój wolny czas spędzał z matką i siostrami, pomagając im w pracach gospodarskich i domowych. S. J. (1) z zawodu był piekarzem, nie pracował jako piekarz. Pracował dorywczo w zakładzie pogrzebowym, zarabiał około 1 000,00zł. miesięcznie. Wspólnie z matką z tych pieniędzy prowadzili gospodarstwo domowe. Dzień po wypadku matka dowiedziała się, że synowi proponują zatrudnienie w Jednostce Wojskowej. Relacje pomiędzy S. J. (1) a powódką układały się bardzo dobrze. Dużo ze sobą rozmawiali. Razem przygotowywali święta na które przyjeżdżały córki powódki z dziećmi.

Powódka H. J. zawsze mogła liczyć na pomoc syna, pomagał w sprzątanii, gotowaniu, robieniu zakupów, w pracach gospodarskich, remontowych, woził matkę do lekarzy. Z uwagi na jej niską emeryturę i potrzebę leczenia, zarobione przez siebie pieniądze przeznaczał na utrzymanie siebie i powódki.

Sytuacja finansowa powódki jest trudna. Utrzymuje się z emerytury w wysokości około 640,00zł. jej stan zdrowia wymaga comiesięcznych wizyt u lekarza w L.. Sama nie może odbyć takiej podróży, trzeba ją zawozić. Z uwagi na stan zdrowia nie może też sama pozostawać w domu, trzeba zająć się gospodarstwem domowym. Po śmierci syna korzystała z pomocy córek i sąsiadów. Obecnie mieszka z nią wnuczka (oświadczenie o stanie rodzinnym i dochodach k.19 - 20 , zeznania S. B. k.192, zeznania powódki k. 192v.).

S. J. (1) w okresie od dnia 1 września 2006r. do 31 sierpnia 2009r. był zatrudniony w Zakładzie (...) w Ł. jako uczeń nauki zawodu. W dniu 19 września 2009r. uzyskał tytuł czeladnika w zawodzie piekarz. Od dnia 1 września 2009 roku do dnia 30 listopada 2009 roku był zatrudniony w Zakładzie (...) w Ł. na stanowisku piekarz i osiągał z tego tytułu średnie miesięczne wynagrodzenie w wysokości 1 300,00zł. brutto. Podejmował się też prac dorywczych, pracował w zakładzie pogrzebowym (zaświadczenie k. 27, umowa o pracę k.28, opinia k. 31).

W dniu 19 lipca 2010 roku w W., woj. (...) doszło do wypadku drogowego, polegającego na tym, że kierujący samochodem osobowym marki N. (...) – M. C., znajdując się pod wpływem środków odurzających, nie dostosował prędkości jazdy w sposób umożliwiający mu panowanie nad pojazdem, skutkiem czego na prostym odcinku drogi zjechał na przeciwny pas jezdni, a następnie poza lewą krawędź jezdni gdzie uderzył w przydrożne drzewo, w wyniku czego jadący w samochodzie pasażerowi – K. M. (1), K. M. (2), S. J. (1) ponieśli śmierć, zaś A. K. doznał obrażeń ciała. Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2010 roku Prokuratura Rejonowa w Radzynie Podlaskim umorzyła śledztwo w sprawie przedmiotowego wypadku wobec tego, że sprawca wypadku zmarł. Przeprowadzone badania krwi S. J. (2) nie wykazały zawartości alkoholu (postanowienie k. 21- 23).

S. J. (1) podróżował na tylnej kanapie samochodu którym kierował M. C.. Godzinę przed wypadkiem M. C. pożyczył samochód od swojego ojca. Sprawca wypadku był wtedy trzeźwy, nie było u niego żadnych objawów, aby był po użyciu środków odurzających (zeznania J. C. k.191v.).

Powódka poniosła koszty pogrzebu i nagrobka (rachunki k. 107 – 110).

Po śmierci syna, obiektywna sytuacja życiowa powódki uległa znacznemu pogorszeniu. Powódka nie spała, żadne leki uspakajające na nią nie działały. Jej życie stanęło w miejscu. Nie docierało do niej nic, nie mogła nawet pójść na cmentarz, na grób. Teraz chodzi na cmentarz, ciągnie ją tam, mogłaby tam nocować. Schudła 20 kilogramów, nie mogła pic ani jeść. Powódka wymagała i nadal korzysta z pomocy psychologa. Po trzech latach od śmierci syna do powódki dotarło, że strata syna jest nieodwracalna.

Śmierć jedyne go syna była dla powódki traumatycznym przeżyciem.

Pismem z dnia 6 września 2010 roku, doręczonym pozwanemu ubezpieczycielowi w dniu 14 września 2010 roku, H. J. zgłosiła swoje roszczenia wobec pozwanego w łącznej kwocie 283 631,00zł. na którą składały się: 3 631,00zł. tytułem zwrotu kosztów pogrzebu poniesionych w związku z wypadkiem śmiertelnym syna; 30 000,00zł. tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej wskutek śmierci syna oraz kwoty 250 000,00zł. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Decyzją z dnia 9 grudnia 2010 roku pozwany przyznał powódce kwotę 15.000,00zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zaś wypłacił z uwzględnieniem 50% przyczynienia się poszkodowanego kwotę w wysokości 7 500,00zł. oraz przyznał odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu w kwocie 2 240,00 zł. – wypłacił z uwzględnieniem 50% przyczynienia się kwotę w wysokości 1 120,00zł (zgłoszenie szkody k.24 - 34, decyzja akta szkody nr 5284656).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody, zgromadzone w aktach sprawy, których prawdziwości, autentyczności i zgodności z oryginałem żadna ze stron procesu, reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników nie kwestionowała, oraz na podstawie dołączonych akt szkody nr 5284656.

Sąd uwzględnił także zeznania powódki oraz świadka S. B. w zakresie rodzaju, długotrwałości, intensywności cierpień powódki po śmierci S. J. (1), pogorszenia się sytuacji życiowej powódki po śmierci syna oraz trybu życia prowadzonego przez S. J. (1) przed wypadkiem z dnia 19 lipca 2010 roku, gdyż są zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd również dał wiarę zeznaniom powódki H. J. w części, w której twierdziła ona, iż zmarły syn stale i systematycznie dostarczał jej wsparcia finansowego. Zeznania powódki w tej części znajdują oparcia w pozostałym materiale dowodowym sprawy.

W ocenie Sądu, dowody uznane za wiarygodne w opisanej konfiguracji, tworzą łańcuch dowodów niesprzecznych wewnątrz i pozwalają na ustalenie stanu faktycznego w stopniu wystarczającym dla jednoznacznego wyrokowania w sprawie, przy wysnuwaniu wniosków zgodnych z zasadami logicznego rozumowania i opartych na doświadczeniu życiowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

Podstawa odpowiedzialności pozwanego nie była sporna, dlatego też należy jedynie wspomnieć, iż stosownie do treści art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Przepisy tej ustawy, w zakresie przez nią uregulowanym, mają charakter szczególny w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie III CZP 115/07, OSNC 2008/9/96). Niemniej jednak dla porządku wypada wskazać, iż zgodnie z art. 435 § 1 kc w zw. z art. 436 § 1 kc, samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka komunikacji, nie

wyłaczając pasażera pojazdu, który prowadzi, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

W sprawie bezspornym był fakt, że do przedmiotowego wypadku doszło z winy kierowcy pojazdu marki N. (...) – M. C., za którego zastępczą odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany.

Powódka H. J. swoje roszczenia opierała na treści przepisu, art. 446 §1, 3 i 4 kc,

W niniejszej sprawie pozwany podnosił 50% przyczynienie się S. J. (1) do powstania szkody z uwagi na fakt podróżowania z kierowcą, który znajdował się pod wpływem środków odurzających.

Z punktu widzenia art. 362 k.c. przyczynienie się poszkodowanego ma miejsce wtedy, gdy jedną z przyczyn powstania lub powiększenia szkody jest zachowanie poszkodowanego.

Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że w dniu 19 lipca 2010 roku w W., woj. (...) doszło do wypadku drogowego, polegającego na tym, że kierujący samochodem osobowym marki N. (...) – M. C., znajdując się pod wpływem środków odurzających, nie dostosował prędkości jazdy w sposób umożliwiający mu panowanie nad pojazdem, skutkiem czego na prostym odcinku drogi zjechał na przeciwny pas jezdni, a następnie poza lewą krawędź jezdni gdzie uderzył

w przydrożne drzewo, w wyniku czego jadący w samochodzie pasażerowi – K. M. (1), K. M. (2), S. J. (1) ponieśli śmierć, zaś A. K. doznał obrażeń ciała. Przeprowadzone badania krwi S. J. (2) nie wykazały zawartości alkoholu. S. J. (1) podróżował na tylnej kanapie samochodu. Co do zarzutu podnoszonego przez pozwanego ubezpieczyciela, iż S. J. (1) zdecydował się na jazdę z kierowcą, który znajdował się pod wpływem środków odurzających, to zważyć należy, iż brak jest podstaw do przyjęcia, iż S. J. (1) posiadał wiedzę, iż kierowca pojazdu znajdował się pod wpływem środków odurzających. Niewiadomym jest, jak dawka zażytego środka odurzającego wpłynęła na organizm i zachowanie kierującego pojazdem, czy występowały u niego objawy odurzenia. Ponadto u żadnego z uczestników przedmiotowego wypadku nie stwierdzono obecności alkoholu we krwi, obecność środków odurzających stwierdzono u kierowcy pojazdu, co do pozostałych uczestników wypadku nie wykonano badań toksykologicznych na obecność środków odurzających. Nie można więc z braku dowodów nawet hipotetycznie przyjąć, iż uczestnicy bądź niektórzy z nich wspólnie zażywali takie środki i winni posiadać wiedzę, iż kierowca jest pod wpływem takich środków. Co więcej, brak jest informacji w jakiej konfiguracji zdarzeń doszło do tego, iż uczestnicy wypadku wspólnie podróżowali, w jakim celu udali się do sąsiedniego miasta, czy przed przedmiotowym zdarzeniem wspólnie spędzali czas, czy też może doszło do ich przypadkowego spotkania i M. C. zaproponował podwiezienie kolegów do domu.

Z żadnych innych dowodów nie wynika ponadto, iż S. J. (1) kiedykolwiek miał styczność ze środkami odurzającymi bądź, że utrzymywał kontakty koleżeńskie z osobami zażywającymi takie środki, co może przemawiać za tym, iż mógł on nie rozpoznać objawów (o ile występowały u M. C.) działania środków odurzających.

Jak wynika z ustaleń poczynionych w toku postępowania karnego prowadzonego w sprawie zaistniałego wypadku, pojazd N. (...) poruszał się z prędkością 70-90km/h, był to teren niezabudowany, prosty odcinek drogi, widoczność drogi była dobra, wypadek zdarzył się w porze dziennej

o godzinie 14-tej. Nie można zatem uznać, iż sposób prowadzenia pojazdu przez M. C. charakteryzował się „brawurą na drodze”. Biorąc więc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż S. J. (1) przyczynił się do zaistniałej w dniu 19 lipca 2010 roku szkody.

W przedmiotowej sprawie kluczową kwestią było udzielenie odpowiedzi na pytanie czy powódka wskutek śmierci S. J. (1) doznała krzywdy i jaki był jej rozmiar, czy doszło do znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej oraz czy w okolicznościach sprawy zasadne jest żądanie zwrotu kosztów pogrzebu i nagrobka.

Zebrane w sprawie dowody jednoznacznie potwierdzają, że śmierć S. J. (1) spowodowała u powódki dotkliwe cierpienia psychiczne. Po śmierci syna, u powódki H. J. pojawił się żal, smutek, przygnębienie, poczucie straty, bezradność. Życie powódki ograniczyło się do żałoby po zmarłym synu. Śmierć syna zmieniła codzienne funkcjonowanie powódki. Do chwili obecnej u powódki występują stany przygnębienia, zaburzenia snu. Powódka korzystała z pomocy

psychologicznej bowiem nie potrafi sama poradzić sobie z faktem, iż straciła ukochanego syna, nie potrafiła normalnie funkcjonować, była w bardzo złym stanie psychicznym. Pogłębił się również stan zaawansowania choroby Parkinsona.

Do chwili obecnej powódka nie może pogodzić się ze stratą syna, który stanowił dla niej ogromne oparcie, zawsze służył jej pomocą w bieżących sprawach. Powódka w jedynym synu widziała ponadto oparcie i pomoc na wypadek pogorszenia się jej stanu zdrowia, czy nieporadności związanej ze starością. Powódka, pozbawiona opieki i codziennej obecności syna, czuje się bezradna i samotna, stała się apatyczna, co w połączeniu z jej schorzeniami wpływa destrukcyjnie na jej codzienne funkcjonowanie.

Reasumując powyższe w świetle okoliczności niniejszej sprawy uznać należało, że powódkę dotknęła krzywda w postaci ogromnych cierpień psychicznych. Powódka bardzo boleśnie przeżywała i przeżywa do chwili obecnej śmierć S. J. (1).

Wobec wykazania odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) za sprawcę wypadku Sąd ma uprawnienia do przyznania powódce odpowiedniej sumy pieniężnej za doznaną i odczuwaną nadal krzywdę. Podkreślić też należy, że jest to uprawnienie a nie obowiązek, bowiem wynika to wprost z redakcji przepisu art. 446§4 kc „Sąd **może** przyznać.....odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę”.

Ustalenie krzywdy w oparciu o rodzaj, natężenie i czas trwania tej krzywdy, trwałość skutków a także stopień winy sprawcy ma podstawowe i zasadnicze znaczenie przy ustalaniu wysokości sumy odpowiedniej, która miałaby stanowić za doznaną krzywdę rekompensatę pieniężną.

Kryteria ustalenia „kwoty odpowiedniej” na gruncie art. 446§4kc jak wskazuje doktryna winny być najwyższe na rzecz osób, które w sytuacjach utraty najbliższych członków rodziny pozostały samotne, czy też utraciły dzieci.

W każdym wypadku ocena wysokości zadośćuczynienia powinna zostać dokonana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy i kompensować nie śmierć członka rodziny bo takiej nie da się ustalić ale jego wcześniejszą utratę.

W jednym z ostatnich orzeczeń wydanym w sprawie IV CSK 416/11 Sąd Najwyższy z jednej strony stwierdził „, to, że bliscy ofiar tragedii smoleńskiej otrzymali po 250.000zł zadośćuczynienia, nie oznacza, że inni muszą otrzymać tyle samo” z drugiej zaś podkreślił znaczenie krzywdy moralnej i jej rozmiar dla członka rodziny osoby zmarłej. W wypadku osoby młodej 26- letniej po której śmierci zadośćuczynienia domagała się żona i dzieci uznał 30-sto tysięczne zadośćuczynienie przyznane przez Sąd Apelacyjny w Bydgoszczy za zbyt rażąco niskie i wyrównał je do kwoty po 230.000zł na osobę.

Zacytowane wyżej argumenty nie są wiążące, ale niewątpliwie stanowią kryterium, wyznacznik do orzekania w sprawach podobnych.

Ogólnie zatem należy przypomnieć należy, że w doktrynie i orzecznictwie na tle art. 446 § 4 k.c. doniosłą rolę przy kształtowaniu wysokości zadośćuczynienia odgrywają takie czynniki jak: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego z zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia, roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy czy wiek pokrzywdzonego. Podkreśla się przy tym, że krzywdę tę trudno jest wycenić a każdy przypadek powinien być indywidualizowany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy. Ponadto, że „zadośćuczynienie określone w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, a ta w istocie nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego. Przesłanka przeciętnej stopy życiowej nie może pozbawić omawianego roszczenia funkcji kompensacyjnej i eliminować innych istotniejszych czynników kształtujących jego rozmiar i ma charakter tylko uzupełniający” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 czerwca 2011r., III CSK 279/10, LEX Nr 898254, a także w

wyroku z dnia 10 maja 2012 r. IV CSK 416/11 LEX nr 1212823, zaś na tle art. 445 § 1 k.c. w wyroku z dnia 14 stycznia 2011 r. I PK 145/2010, OCNP 2012 /5-6/66 oraz cytowanym tam orzecznictwie).

Odnosząc się do specyfiki tej konkretnej sprawy Sąd mając na względzie rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy i zakresu jej cierpień uznał,

że kwota zadośćuczynienia w wysokości 180.000,00 zł. (uwzględniając wypłacona przez pozwanego kwotę 7 500,00zł.) będzie odpowiednia i stosowna, która spełni swój kompensacyjny charakter. Oczywistym jest, że przyznana kwota zadośćuczynienia nie wyrówna całej krzywdy moralnej, bo tej w pieniądzu wyrównać się nie da, ale w jakiś sposób złagodzi te cierpienia. Zdaniem Sądu zasądzona na rzecz powódki kwota nie jest nadmiernie wygórowana i odpowiada poczuciu sprawiedliwości i złagodzeniu krzywdy. Sąd zasądził odsetki ustawowe od powyższej kwoty od następnego dnia od dnia wyrokowania gdyż fakty dotyczące okoliczności sprawy, w tym dotyczące relacji powódki ze S. J. (1) jej stanu psychicznego i fizycznego po jego śmierci oraz wpływu śmierci S. J. (1) na codzienne funkcjonowanie powódki jak też dotyczące okoliczności zdarzenia z dnia 19 lipca 2010 roku podlegały ocenie Sądu dopiero w dacie wyrokowania. Od tej zatem chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) - (punkt I wyroku).

W niniejszym procesie powódka H. J. domagała się także odszkodowania w wysokości 40 000,00zł. z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci syna.

Treść art. 446 § 3 k.c. stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej

Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c., obejmuje zatem zarówno niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze ich dóbr niematerialnych, które rzutują na sytuację materialną. W ramach ustalenia rozmiaru szkody uwzględnia się zaś takie czynniki niewymierne jak np.: utratę oczekiwanego wsparcia na przyszłość (nie tylko materialnego), cierpienie związane z utratą osoby bliskiej i związane z tym osłabienie aktywności życiowej oraz motywacji do przezwycięzania trudności życia codziennego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, z dnia 14 lutego 2013r., I ACa 982/12, LEX nr 1289426).

W przedmiotowej sprawie bez wątpienia wykazano, że na skutek tragicznej śmierci S. J. (1) znacznemu pogorszeniu ulegała sytuacja życiowa powódki H. J..

Zebrane w sprawie dowody wskazują, że powódka H. J. żyła skromnie. Syn powódki miał świadomość, że matka nie jest w stanie zapewnić mu środków finansowych, które w pełni zabezpieczałyby jego potrzeby, toteż od młodych lat sam podejmował wszelkiego rodzaju inicjatywy. O ile tylko miał możliwość podjęcia pracy zarobkowej korzystał z tej sytuacji. Zarobione w ten sposób pieniądze inwestował nie tylko „w siebie” ale także – w miarę swoich możliwości finansowych - wspomagał finansowo powódkę, kupował leki, robił wspólne zakupy. Pomagał też matce w pracach domowych i gospodarskich mając świadomość, że powódka z powodu wieku i istniejących schorzeń nie może wykonywać większości prac. S. J. (1) woził też powódkę do lekarzy, sprawował nad nią opiekę w okresach wzmożonych nawrotów jej choroby, gotował, zajmował się domem, działką. Powódka widziała w jedynym synu opiekuna, przy którym będzie w przyszłości, w okresach choroby będzie ją wspomagał. Po śmierci jedyne go syna powódka czuje się bezradna i samotna, utrzymuje się z niewysokiej emerytury. Nie może już liczyć na to, że syn wspomógł ją finansowo, czy własną pracą przysporzy korzyści w inny sposób. Głęboki uraz psychiczny, negatywnie wpłynął na jej życie, powódka często wspomina zmarłego syna, towarzyszy jej przy tym smutek i tęsknota.

Zakładając, że syn powódki pracując, czy to w formie pieniężnej, czy w formie własnej pracy jak też i pomocy w sprawach życia codziennego byłby w stanie przysporzyć korzyści na poziomie ok. 500,00zł miesięcznie. Oczywiście są to w chwili obecnej rozważania czysto teoretyczne. Nie należy zapominać, że S. J. (1) wchodził dopiero w dorosłe życie i stał u progu rozwoju swoich możliwości życiowych i zawodowych. Zakładając, że pomoc materialna a także pomoc, która miałaby wymiar majątkowy i niekoniecznie świadczony w pieniądzu (wkład własnej pracy czy to w domu czy w pracach gospodarskich) trwałaby jeszcze ok. 20 lat to powódka mógłby liczyć na korzyści rzędu około 120 000,00zł. W tej sytuacji przyznanie

dla powódki kwoty 40 000,00zł znajduje usprawiedliwienie w realiach tej sprawy. Uraz psychiczny spowodowany utratą dziecka, negatywnie wpłynął na życie powódki, tkwi ona nadal w apatii i przygnębieniu. Wszystko to zdaniem Sadu uprawnia do stwierdzenia, że śmierć S. J. (1) znacznie pogorszyła sytuację majątkową powódki.

Mając na uwadze powyższe, Sąd w punkcie II wyroku zasądził z tytułu odszkodowania na rzecz powódki kwotę 40 000,00zł.

Sąd zasądził odsetki ustawowe od powyższej kwoty od następnego dnia od dnia wyrokowania gdyż fakty dotyczące okoliczności sytuacji życiowej w jakiej znalazła się powódka po śmierci syna podlegały ocenie Sądu dopiero w dacie wyrokowania. Od tej zatem chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) - (punkt II wyroku).

Odnosząc się natomiast do żądania powódki w przedmiocie zasądzenia zwrotu kosztów pogrzebu, o którym mowa w art. 446§1 k.c. to zważyć należy, iż zasługuje ono na uwzględnienie w całości. Powódka wykazała koszty pogrzebu i nagrobka dla syna w kwocie 13 131,00zł. Na kwotę tą składają się: wieniec dla zmarłego – 240,00zł.(k.107), usługa pogrzebowa – 1 391,00zł. (k.108), koszty pogrzebu – 2 000,00zł. (k.108), nagrobek granitowy – 9 500,00zł. (k.110). Pozwany natomiast wypłacił powódce kwotę 1 120,00zł.

W związku z powyższym, żądanie zasądzenia zwrotu kosztów pogrzebu w kwocie 12 000,00zł. podlegało uwzględnieniu w całości.

Orzeczenie o kosztach oparto na przepisie art. 98 kpc w zw. z art.108§1kpc.

W punkcie V wyroku Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 12 225,00zł, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (punkt V wyroku).

Mając powyższe na względzie i na podstawie cytowanych wyżej przepisów orzeczono jak w wyroku.